

Észrevételek a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium felhívása kapcsán az önkéntesség területére vonatkozóan.

Önkéntesség Európai Éve előkészítése jegyében létrejött **Az önkéntességet támogató szabályozási környezet munkacsoport**

- Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy törvényi eszközökkel miképp mozdítható elő az, hogy közintézményekben mind nagyobb számban jelenjenek meg önkéntesek. Ehhez szükséges az egyes ágazati szabályozások és rendeletek alapos felülvizsgálata, másrészt állásfoglalás és adott esetben törvénytárgyalás kiadása arra vonatkozóan, hogy miképp ne értelmezzék felre az intézmények vezetői a meglévő törvényi szabályozásokat.

Ezzel párhuzamosan meg kell vizsgálni azon előírás helytállóságát, mely nem teszi lehetővé a kötelezően fizetett alkalmazottakkal feltöltendő státuszok, önkéntesek való ellátásának lehetőségét. E szabálmódosítását csak a témában megtartott alapos szakmai vita lefolytatása után tartjuk eldönthetőnek.

Vonatkozó törvényi bekezdés (Köt.):

4§ (4) Aki a fogadó szervezetnél jogszabályi kötelezésen, jogerős bírósági határozaton, illetve hatósági kötelezésen alapuló tevékenységet végez, az e körbe tartozó feladatokat a fogadó szervezetnél önkéntes jogviszonyban nem végezheti.

- Alapvető fontosságúnak ítéljük, hogy nem közhasznú szervezetek is bejelentkezhetnek a Köt. hatálya alá. Igazságtalannak ítéljük, hogy a nem közhasznú szervezetek nem tudják érvényesíteni a Köt.-ben nevesített kedvezményeket, ugyanis a sok esetben kisméretű és szinte csak és kizárólag önkéntesek munkája révén létező nem közhasznú, de közérdekű szervezetek és önkénteseik kizáródnak a kedvezményezett szervezetek köréből. A nem közhasznúaknak is biztosítani kell a Köt. hatálya alá való bejelentkezés lehetőségét. Azt, hogy a szervezet közérdekű legyen a bejelentkezés során lehet ellenőrizni vagy arról lehet nyilatkozatot kérni a szervezet képviselőjétől. Ez a téma érinti az egész közhasznúsági kérdéskör relevanciáját is.

Vonatkozó törvényi bekezdés (Köt.):

3. § (1) Fogadó szervezet lehet

d) a magyarországi székhelyű közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezet a közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;

- Az önkéntes alapvetően hozzájárul az állami feladatok jobb (magasabb színvonalú) ellátásához (átvállal kiegészítő feladatokat), azaz az önkéntesekkel dolgozó szervezetek is lehessenek kiemelkedően közhasznúak. Jelenleg egyes bírói gyakorlatok alapján önkéntesekkel programokat és szolgáltatásokat megvalósító szervezetek nem kaphatnak kiemelkedően közhasznú státuszt, arra hivatkozva, hogy önkéntessel nem lehet elláttatni kötelezően állami feladatot.

- Fontos lenne központi rendszert kitalálni az önkéntes tevékenység értékének meghatározására. Ennek főképpen pályázati rendszerekben az önrész meghatározásánál lehet nagy jelentősége. Ha törvényben rögzített központi módon történik a meghatározás, akkor minden pályázatotó ezt a rendszert fogja kötelező érvényűen használni.

• A kötelező Köt. minisztériumi fogadószervezeti regisztrációt a jelenlegi formájában és keretek között alapvetően feleslegesnek tartjuk. Meglátásunk szerint nincs szükség arra, hogy a minisztériumi a Köt. hatálya alá tartozó szervezeteket is nyilvántartsa, ugyanis a szervezetek a törvényi előírásoknak megfelelően adminisztrálják az önkénteseiket és a bejelentkezés nélkül maguk is el tudják dönteni, hogy a Köt.-nek megfelelően vagy sem kívánják az önkéntesek foglalkoztatását megvalósítani. Amennyiben mégis marad a regisztrációs kötelezettség az legyen lehetséges online formában is.

Vonatkozó törvényi bekezdés (Köt.):

11. §

(1) A fogadó szervezet a kormányzati társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős minisztériumnak (a továbbiakban: Minisztérium) a melléklet szerinti Bejelentési lapon köteles előzetesen bejelenteni

a) az önkéntesek foglalkoztatását,

b) a Bejelentési lapon feltüntetett adatokban bekövetkező változásokat.

(2) Ha az önkéntes szükséghelyzetben történő alkalmi foglalkoztatásának előzetes bejelentésére nincs lehetőség, a bejelentési kötelezettségnek a közérdekű önkéntes tevékenység megkezdésétől számított tizenöt napon belül kell eleget tenni. A melléklet 1. pontja szerinti adatokban bekövetkező változást az azt követő tizenöt napon belül kell bejelenteni.

(3) A bejelentéshez mellékelni kell

a) helyi önkormányzatok társulása esetén a társulási megállapodás másolatát;

b) közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezet esetében

ba) a hatályos létesítő okirat másolatát és

bb) a szervezet nyilvántartásba vételére illetékes bíróság harminc napnál nem régebbi igazolását a szervezet adatairól (hatályos kivonat, cégkivonat);

c) egyházi jogi személy esetén a nyilvántartásba vételére illetékes bíróság harminc napnál nem régebbi igazolását az egyházi jogi személy adatairól.

(4) Fogadó intézmény, illetve annak fenntartója esetén a bejelentéshez mellékelni kell annak igazolását, hogy a fogadó intézmény jogszerűen működik, továbbá, ha a fogadó intézmény, illetve annak fenntartója

a) társadalmi szervezet, alapítvány, közalapítvány, egyházi jogi személy, közhasznú társaság vagy gazdasági társaság, a szervezet nyilvántartásba vételére illetékes bíróság harminc napnál nem régebbi igazolását a szervezet adatairól,

b) egyéni vállalkozó, a vállalkozói engedély másolatát.

(5) Ha a fogadó szervezet egyházi jogi személy – annak alapszabályában jogi személynek nyilvánított, bírósági nyilvántartásba nem vett – szervezeti egysége, a kérelemhez mellékelni kell az egyházi jogi személy képviselőjének erre vonatkozó nyilatkozatát.

(6) Közhasznú szervezet esetén az adatváltozás bejelentésekor a létesítő okirat másolatát csak akkor kell mellékelni, ha az abban megjelölt cél, illetve tevékenységi kör megváltozott.

12. §

(1) A 11. §-ban foglaltak szerint bejelentett adatokról a Minisztérium a fogadó szervezetek nyilvánossága és az önkéntesek védelme érdekében nyilvántartást vezet.

(2) A nyilvántartásba vételről a Minisztérium kizárólag az iratok alapján dönt. A Minisztérium megtagadja a bejelentő, illetve a bejelentésben meghatározott

tevékenységi kör nyilvántartásba vételét, illetőleg törli a nyilvántartásból a fogadó szervezetet, illetve tevékenységi kört, ha

a) a bejelentő nem a 3. § (1) bekezdése szerinti fogadó szervezet,

b) kétséget kizáró módon megállapítható, hogy a bejelentésben megjelölt tevékenységi körben önkéntes nem foglalkoztatható.

(3) A nyilvántartásban szereplő adatokat a Minisztérium az internetes honlapján közzéteszi.

(4) A Minisztérium a nyilvántartásban szereplő adatokat átadja a munkabiztonsági és munkaügyi ellenőrzés szerveinek az önkéntesek jogszabályszerű foglalkoztatásának ellenőrzése céljából.

13. §

(1) Ha a munkabiztonsági és munkaügyi ellenőrzés szerve, az adóhatóság, a fogadó szervezet szakmai vagy törvényességi ellenőrzését, illetve felügyeletét ellátó szerv észleli, hogy a fogadó szervezet a bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, erről a fogadó szervezet nevének, székhelyének és adószámának megjelölésével értesíti a Minisztériumot.

(2) Ha a Minisztérium tudomására jut, hogy a fogadó szervezet a bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, felhívja a fogadó szervezetet a kötelezettség teljesítésére.

(3) Ha a bejelentési kötelezettségének a fogadó szervezet a felhívás kézhezvételét követő harminc napon belül nem tesz eleget, a Minisztérium határozatban – a jogsértés súlyának figyelembevételével – legfeljebb egy évre megtiltja a fogadó szervezetnek önkéntes foglalkoztatását, és az általa vezetett nyilvántartásban feltünteti

a) a fogadó szervezet nevét, székhelyét és adószámát,

b) a tilalom kezdetének és megszűnésének időpontját.

- Szükséges a hivatásrendi önkéntesség szabályozása, ne tűnjön adóelkerülésnek, ha pl. a vízvezeték szerelő a saját szakmájában tevékenykedik önkéntes alapon. Ezt a megfelelő helyen (pl. kamarai rendeletek) tisztázni, szabályozni szükséges.

- Meg kell határozni azon területeket, ahol nem önkénteskedhet fiatalok. (bár az ilyen taxatív felsorolások veszélyesek lehetnek, mert egész biztos lesz olyan terület mely kimarad a felsorolásból)

- A fiatalokakra vonatkozó túlzó és aprólékos szabályokat életszerűtlennek és feleslegesnek érezzük. Véleményünk szerint az 5 § 1. bekezdése maradjon meg a többi bekezdés felesleges.

Vonatkozó törvényi bekezdés (Köt.):

5. §

(1) A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy olyan közérdekű önkéntes tevékenységet folytathat, amely megfelel életkorának, testi, értelmi és erkölcsi fejlettségének, illetve képességeinek, valamint amely nem veszélyezteti egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését.

(2) A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes és a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet külföldön nem végezhet.

(3) A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet 20 óra és 6 óra között nem végezhet.

(4) A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg

a) tanítási szünet ideje alatt a napi három órát és a heti tizenkét órát,

b) tanítási időben a heti hat órát és

ba) tanítási napon a napi két órát,

bb) tanítási napon kívül a napi három órát.

(5) A tizenhatodik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg a napi négy és fél órát és a heti tizennyolc órát.

(6) A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes részére a közérdekű önkéntes tevékenység befejezése és másnapi megkezdése között legalább tizennégy óra pihenőidőt kell biztosítani.

• A PTK módosulását figyelembe kell venni a cselekvőképességgel kapcsolatos részek meghatározásánál.

Vonatkozó törvényi bekezdés (Köt.):

4. §

(1) Önkéntes lehet

a) a cselekvőképes személy,

b) a korlátozottan cselekvőképes személy,

c) a tizedik életévét betöltött, kiskorúsága miatt cselekvőképtelen személy.

• Meg kell teremteni a szolgálati idő beszámításának a rendszerét. Fontos, hogy dokumentált rendszere legyen az önkéntesen végzett tevékenység beszámításának. Olyan esetben látjuk ezt indokoltnak amikor valaki az ideje nagy részét önkéntes tevékenység végzésére fordítja, pl. külföldön önkénteskedik, de érdemes megvizsgálni más eshetőségeket is arra, hogy az igazoltan önkéntes tevékenység végzésével töltött időt az állam elismerje a szolgálati idő beszámításakor. (Egy ilyen rendszer a bevezethetőségét, és annak bevezetése előtt, a tényleges igényeket is meg kell vizsgálni.)

• Fontos lenne az étkezési jegyek, mint adómentesen adható ellenszolgáltatásnak nem minősülő juttatás adómentességét rögzíteni. A Köt. 2. § 3. bekezdés b) pontja alapján ez logikusan következik, viszonyt a legutóbbi adótörvényi változások tükrében sokan úgy értelmezik, hogy az önkénteseknek adott étkezési jegyek után is meg kell fizetni azt azokat terhelő adót. Ennek kapcsán, 2010 nyarán különböző APEH igazgatóságok egymásnak ellentmondó állásfoglalásokat adtak ki.

• Nem a Köt.-höz tartozik, de fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy önkéntes koordinátor kötelező alkalmazásának rendszerét meg kellene teremteni valamilyen formában közintézmények esetében, olyan esetben, ha az önkéntesek létszáma meghaladja a 10 – 15 főt. Ehhez valamilyen formában finanszírozási háttérrel is kell biztosítani az intézmények részére. Az önkéntes koordinátor nem kell, hogy kötelezően fizetett munkatárs legyen, a lényeges, hogy legyen olyan munkatárs (fizetett vagy önkéntes) akinek a munkaköri leírásában szerepel az önkéntesek koordinálásának az ellátása, ugyanis nélkülük nem lehet megfelelően működő önkéntes programot fenntartani.

• A Köt.-ben az önkéntes szerződés kötelező elemeit ki kell egészíteni azzal, hogy az önkéntes koordinátor is kerüljön megnevezésre.

Vonatkozó törvényi bekezdés (Köt.):

6. §

(1) A közérdekű önkéntes tevékenység önkéntes jogviszony keretében végezhető, amely a fogadó szervezet és az önkéntes között megkötött önkéntes szerződéssel jön létre. Az önkéntes szerződésben meg kell határozni

a) a közérdekű önkéntes tevékenység tartalmát,

b) a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásának helyét,

c) a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítandó időt és a pihenőidőt,

d) azokat a 2. § (3) bekezdésének a)-h) pontja szerinti juttatásokat, amelyeket az önkéntesnek biztosítanak, és rendelkezni kell azokról az önkéntes szerződés megszűnésének esetére.

• Javasoljuk, hogy jöjjön létre egy Nemzeti Önkéntes Alap, mely forrást biztosít az önkéntesek fogadásának, foglalkoztatásának költségeire. Ez az NCA-hoz hasonlóan állandó pályázható forrásként működhetne törvényben rögzített módon. Alternatív megoldásként az NCA rendszerébe is be lehetne tagolni.

2010. augusztus 30.